



Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2023 m. sausio 30 d.
(OR. en)

5422/23

COSCE 2
COPS 31
CFSP/PESC 91

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Delegacijoms

Ankstesnio
dokumento Nr.: 5262/23

Dalykas: Tarybos išvados dėl ES bendradarbiavimo su Europos Taryba 2023–
2024 m. prioritetų

Delegacijoms priede pateikiamos Tarybos išvados dėl ES bendradarbiavimo su Europos Taryba 2023–2024 m. prioritetų, kurias Taryba patvirtino 2023 m. sausio 30 d. įvykusiame 3929-ame posėdyje.

ES bendradarbiavimo su Europos Taryba 2023–2024 m. prioritetai

1. Rusijos neišprovokuotas, nepateisinamas ir neteisėtas agresijos karas prieš Ukrainą ir jos bandymai jėga pakeisti Europos saugumo architektūrą prieštarauja tarptautinei taisyklėmis grindžiamai tvarkai ir demokratiniais Europos politinės, socialinės ir ekonominės tvarkos pagrindams. Šiame kontekste ES ir Europos Taryba turėtų tiek kokybiškai, tiek kiekybiškai stiprinti savo ryšius.
2. Pasaulyje, kuriame dėl vienašališkų metodų, kartu vykstant geopolitinėms galios permainoms, kyla iššūkis daugiašališkumui, Europos Sąjunga ir Europos Taryba naudojami viena kitos stiprybėmis, ekspertinėmis žiniomis ir kompetencijomis. Apginti daugiašališkumą tapo kaip niekad svarbu. Europos Sąjunga yra įsitikinusi, kad bendromis taisyklėmis grindžiamas veiksmingas daugiašališkumas tebėra geriausias būdas išsaugoti taiką ir saugumą pasaulyje ir stiprinti žmogaus teises, demokratiją ir teisinę valstybę Europoje. Šiomis aplinkybėmis 2021 m. Bendro komunikato dėl didesnio Europos Sąjungos indėlio į taisyklėmis grindžiamą daugiašališkumą įgyvendinimas ir toliau bus ES bendradarbiavimo su Europos Taryba orientyras, o kartu bus prisidedama prie Jungtinių Tautų darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. ir jos darnaus vystymosi tikslų įgyvendinimo.
3. Rusijos agresijos karas prieš Ukrainą, kaip šiurkštus tarptautinės teisės pažeidimas ir didelė grėsmė pasaulinei taikai ir saugumui, sukėlė rimtų pasekmių Europos daugiašalei architektūrai, įskaitant ES ir Europos Tarybos ryšius. Šiuo metu labai svarbu išlaikyti vienybę, dar kartą patvirtinti mūsų bendrų vertybių ir principų svarbą ir stiprinti Europos Tarybos, kaip orientyro propaguojant ir puoselėjant žmogaus teises, demokratiją ir teisinę valstybę Europoje, vaidmenį.

4. ES pritaria tam, kad būtų surengtas ketvirtasis Europos Tarybos valstybių ir vyriausybių vadovų aukščiausiojo lygio susitikimas, kuris padės siekti šio tikslo. Kaip pasiūlė Europos Tarybos aukšto lygio svarstymų grupė, aukščiausiojo lygio susitikimas suteiks galimybę aukščiausiu politiniu lygmeniu pakartotinai įsipareigoti laikytis pamatinių Europos Tarybos vertybių ir apibrėžti jos vaidmenį naujojoje geopolitinėje situacijoje. Sąjunga palankiai vertina Aukšto lygio svarstymų grupės ataskaitą kaip svarbų indėlį, be kita ko, rengiantis aukščiausiojo lygio susitikimui.
5. 2009 m. įsigaliojus Lisabonos sutarčiai žmogaus teisės, demokratija ir teisinė valstybė tapo Europos Sąjungos politikos pagrindu ir atvėrė daugiau galimybių bendradarbiauti su Europos Taryba. Per pastaruosius kelis metus abi organizacijos išplėtojo strateginę partnerystę, grindžiamą bendromis vertybėmis ir bendrais prioritetais. Europos Sąjunga tapo pagrindine Europos Tarybos institucine partnere politiniu, finansiniu ir teisiniu požiūriu, kaip dar kartą buvo patvirtinta 2021 m. gegužės mėn. ministrų lygiu Hamburge įvykusioje Ministrų Komiteto sesijoje.
6. Norint sustiprinti demokratiją Europos valstybėse, tapo itin svarbu suvienyti jėgas, kad būtų priešinga linkme pasuktas demokratijos regresas, stiprinama teisinė valstybė ir gerbiamos žmogaus teisės, demokratinių procesų integralumas būtų apsaugotas nuo išorės kišimosi ir dezinformacijos, būtų apsaugotas teisminių institucijų nepriklausomumas, užtikrinta žiniasklaidos laisvė ir žurnalistų saugumas ir didinamas demokratinių institucijų ir sprendimų priėmimo veiksmingumas, be kita ko, prasmingai įtraukiant pilietinės visuomenės subjektus ir didinant piliečių dalyvavimą. Konferencijoje dėl Europos ateities – beprecedenčiame dalyvaujamosios demokratijos Europos Sąjungos lygmeniu procese – buvo aptarti nauji būdai įtraukti piliečius į svarstymus kaip toliau plėtoti ES atsižvelgiant į pagrindinius iššūkius ir sukurtos galimybės įgyvendinant konferencijos pasiūlymus ateityje bendradarbiauti su Europos Taryba, visų pirma Pasaulinio demokratijos forumo ir Europos Tarybos tarptautinių NVO konferencijos kontekste. ES ir Europos Taryba siekia toliau plėtoti piliečių dalyvavimą sprendžiant Europos reikalus ir sukurti naujas erdves europiečių debatams.

7. 2022 m. kovo 16 d. priėmus Ministrų Komiteto sprendimą, Rusijos Federacija nustojo būti Europos Tarybos nare ir ši šalis nebėra Europos žmogaus teisių konvencijos (EŽTK) aukštoji susitariančioji šalis – taip daugiau kaip 140 mln. žmonių Rusijoje neteko šia konvencija teikiamos žmogaus teisių apsaugos. Europos Sąjunga tebėra visapusiškai suinteresuota veiksmingu Europos Tarybos konvencijos sistemos veikimu ir toliau remis Europos Tarybos iniciatyvas, kurių tikslas yra stiprinti organizacijos vertybių plėtojimą, ypač jos veiklą remiant Ukrainą. Europos Taryba taip pat turėtų aktyvinti bendradarbiavimą su Baltarusijos (įskaitant naujai įsteigtą kontaktinę grupę) ir Rusijos demokratine opozicija bei pilietinės visuomenės subjektais, nepriklausoma žiniasklaida ir žmogaus teisių gynėjais, veikiančiais tiek savo gimtosiose šalyse, tiek už jų ribų, ir tikslingai daug dėmesio skirti žmogaus teisių ir demokratijos įsipareigojimams, priimtiems kitose daugiašalėse platformose, pavyzdžiui, Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijoje.
8. ES pabrėžia, kad ES teisėje centrinis vaidmuo tenka žmogaus teisėms, kurias garantuoja Europos žmogaus teisių konvencija (EŽTK) ir kaip jas aiškina Europos Žmogaus Teisių Teismas, ir pabrėžia ES prisijungimo prie EŽTK svarbą, kad ES, kaip susitariančioji šalis, galėtų oficialiai dalyvauti Europos Žmogaus Teisių Teismo nagrinėjamose bylose. Minėtame kontekste ES daugiau dėmesio skirs Ministrų Komiteto darbui prižiūrint Teismo sprendimų vykdymą.

9. Be to, ES toliau remis veiklą, vykdomą pagal Europos Tarybos dalinius susitarimus, ir veiklą, kurią vykdo jos specializuoti organai, visų pirma Europos komisija „Demokratija per teisę“ (Venecijos komisija), Kovos su korupcija valstybių grupė (GRECO), Kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priemonių įvertinimo ekspertų komitetas (MONEYVAL), Veiksmų dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje ekspertų grupė (GREVIO), Kovos su prekyba žmonėmis ekspertų grupė (GRETA), Europos veiksmingo teisingumo komisija (CEPEJ), Europos Tarybos Tarptautinio bendradarbiavimo narkotikų ir priklausomybių klausimais grupė (Pompidou grupė), Komitetas prieš kankinimą (CPT), Komitetas dirbtinio intelekto klausimais (CAI), Lansarotės komitetas, Europos socialinių teisių komitetas ir kiti žmogaus teisių, demokratijos ir teisinės valstybės standartų nustatymo ir stebėsenos mechanizmai.
10. Narystės ES perspektyva yra svarbus stabilumo Europoje, kurį Europos Taryba toliau stiprina, veiksnys. 2022 m. birželio 23 d. Europos Vadovų Taryba pripažino Ukrainos, Moldovos Respublikos ir Sakartvelo europinę perspektyvą. Šių šalių ir jų piliečių ateitis – Europos Sąjungoje. Tai suteikia naują postūmį toliau daryti pažangą žmogaus teisių, demokratijos ir teisinės valstybės srityse šiose šalyse ir platesniame regione.
11. ES pripažįsta svarbą Europos Tarybos vaidmenį, kurį ji atlieka remdama derinimą su Europos standartais ir prisidėdama prie svarbių institucijų gebėjimų stiprinimo Vakarų Balkanuose ir Rytų partnerystės šalyse vykdomų reformų procesuose. ES ir Europos Taryba toliau bendradarbiaus, kad padėtų šalims kandidatėms ir potencialioms kandidatėms, siekiančioms narystės ES, daryti apčiuopiamą pažangą visame reformų procese siekiant atitikti narystės ES kriterijus. Mūsų bendromis programomis plėtros ir kaimyniniuose regionuose ir toliau bus remiamos pastangos vykdyti reformas žmogaus teisių, demokratijos ir teisinės valstybės srityse.

12. Europos Tarybos Pietų kaimynystės politika ir Visuotinio solidarumo ir tarpusavio priklausomybės europinis centras yra itin svarbūs gerinant Šiaurės ir Pietų dialogą ir bendradarbiavimą, skatinant solidarumą bei stabilumą ir demokratinį saugumą tiek Europoje, tiek jos kaimyniniuose regionuose. Šiandien Europos Tarybos poveikis juntamas toli už Europos žemyno ribų, nes daugelis jos konvencijų yra atviros pasirašyti pasauliniu mastu, o keli jos mechanizmai taikomi visame pasaulyje. Europos Sąjunga toliau skatins ne Europoje esančias valstybes prisijungti prie svarbiausių Europos Tarybos konvencijų, be kita ko, tarptautinio teisinio bendradarbiavimo srityje.
13. 2021 m. bendra bendradarbiavimo pagal ES ir Europos Tarybos bendrą programą apimtis siekė 207,4 mln. EUR, o metinės su šiomis programomis susijusios pajamos sudarė 57 % visų Europos Tarybos nebiudžetinių išteklių. 2019 m. pradėtas ES ir Europos Tarybos bendradarbiavimas pagal dar vieną kryptį; tam skirtas daugiau kaip 17 mln. EUR biudžetas pagal Europos Komisijos techninės paramos priemonę, pagal kurią teikiama parama ES valstybėms narėms, kad jos galėtų rengti ir įgyvendinti ekonomikos augimą skatinančias administracines ir struktūrines reformas, be kita ko, žmogaus teisių, demokratijos ir teisinės valstybės srityse. Šis puikus pastaraisiais metais stiprėjęs bendradarbiavimas bus tęsiamas pagal dabartinę 2021–2027 m. daugiametę finansinę programą.
14. 2023–2024 m. ES ir toliau bus pirmose reformuotos ir naujos energijos kupinos Europos Tarybos rėmėjų gretose, kad būtų užtikrintas finansinis tvarumas bei nuolatinis dėmesys veiksmingumui. Ji sieks stiprinti Europos Tarybos tikslų ir veiklos bei konkrečių rezultatų, pasiektų bendradarbiaujant ES ir Europos Tarybai, matomumą ir informavimą apie juos, be kita ko, rengiant dažnesnius bendrus pareiškimus ir aukšto lygio renginius bendro intereso temomis. Aktyvesnis pilietinės visuomenės dalyvavimas taip pat gali padėti didinti tokį matomumą.

15. Per ateinančius dvejus metus abipusiškai naudingas ES ir Europos Tarybos bendradarbiavimas bus toliau plėtojamas remiantis trimis pagrindiniais partnerystės ramsčiais, t. y. politiniu dialogu, teisiniu bendradarbiavimu ir programiniu bendradarbiavimu, daugiausia dėmesio skiriant toliau išvardytiems tarpusavyje susijusiems ir vienas kitą stiprinantiems prioritetams žmogaus teisių, demokratijos ir teisinės valstybės srityse. Abi organizacijos sieks intensyvuoti savo politinį dialogą, be kita ko, palaikydamos reguliarius ryšius aukštu politiniu lygiu, ir padės viena kitai įgyvendinti normatyvinius ir politikos pokyčius šiose srityse:

ŽMOGAUS TEISĖS

16. ES remia Europos Tarybos, Europos Žmogaus Teisių Teismo ir Žmogaus teisių konvencijos – žmogaus teisių puoselėjimo Europoje pagrindinių priemonių – sistemą. Šiuo atžvilgiu ES pakartoja esanti įsipareigojusi prisijungti prie Europos žmogaus teisių konvencijos. Savo išorės santykiuose įgyvendindama ES žmogaus teisių prioritetus Sąjunga ir toliau veiks partnerystėje su Europos Taryba, vadovaudamasi ES veiksmų planu žmogaus teisių ir demokratijos srityje (2020–2024 m.).
17. Mirties bausmės ir kankinimo bei kitokio netinkamo elgesio panaikinimas yra itin svarbūs siekiant užtikrinti žmogaus orumą. ES ir Europos Taryba, bendradarbiaudamos su pilietine visuomene ir NVO, toliau remia intensyvesnius viešuosius debatus, informuotumo didinimo ir šviečiamąją veiklą, susijusią su mirties bausme ir jos pasibaisėtiniu poveikiu asmenims, šeimoms ir visuomenei, kankinimo panaikinimu ir aukų teisių gynimu. Tvirtas įsipareigojimas panaikinti mirties bausmę visame pasaulyje yra pabrėžiamas paskelbiant metinę bendrą ES ir Europos Tarybos deklaraciją prieš mirties bausmę.

18. Bendradarbiaudama su Europos Taryba, ES toliau dirbs, kad tiek savo valstybėse narėse, tiek savo išorės santykiuose skatintų lyčių lygybę, įskaitant visapusišką ir lygiateisį moterų naudojimąsi žmogaus teisėmis, taip pat jų įgalėjimą ir dalyvavimą. ES taip pat bendradarbiaus su Europos Taryba smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo klausimais. Europos Tarybos Stambulo konvenciją dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo ratifikavo ir įgyvendina 21 ES valstybė narė. ES ir Europos Taryba sieks nustatyti moterų teisėms skirtų teisinių sistemų ir tokių politinių įsipareigojimų kaip Moterų, taikos ir saugumo darbotvarkė sinergijas ir išnagrinės galimybę vykdyti bendrą veiklą ir bendras programas moterų, taikos ir saugumo bei lyčių lygybės srityse, kaip numatyta pagal ES išorės politiką.
19. ES toliau dės bendras pastangas su Europos Taryba siekiant daryti pažangą vaiko teisių apsaugos ir propagavimo srityje, kaip nustatyta ES vaiko teisių strategijoje, Tarybos išvadose dėl ES vaiko teisių strategijos ir naujojoje Europos Tarybos vaiko teisių strategijoje (2022–2027 m.) „Vaikų teisės praktikoje: nuo nuolatinio įgyvendinimo prie bendrų inovacijų“. Tai turėtų apimti bendradarbiavimą, kurio tikslas yra stiprinti vaikų dalyvavimą politiniame ir demokratiname gyvenime, skatinti vaiko interesus atitinkantį teisingumą, propaguoti integruotas vaikų apsaugos sistemas, apsaugoti vaikus nuo žalingo ar neteisėto internetinio turinio poveikio ir užtikrinti, kad visos atitinkamos institucijos ir tarnybos bendradarbiautų, kad apsaugotų ir remtų vaikus.

20. Europos Taryba yra itin svarbi Europos Sąjungos partnerė kovojant su seksualine prievarta prieš vaikus; pavyzdžiui, lapkričio 18 d. Europos Taryba paskelbė Europos vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos dieną. Sąjunga toliau stiprins bendradarbiavimą su visais atitinkamais Europos Tarybos subjektais lygia greta su pažanga įgyvendinant Veiksmingesnės kovos su seksualine prievarta prieš vaikus ir jų seksualiniu išnaudojimu strategiją; ši strategija apima tris pagrindinius aspektus, t. y. prevenciją, paramą tyrimams ir pagalbą aukoms. Seksualinė prievarta prieš vaikus ir jų seksualinis išnaudojimas yra nusikaltimas, nepaisantis sienų. Tam, kad būtų užtikrintas tikrai visuotinis atsakas ir būtų sugriežtinti pasauliniai vaikų apsaugos nuo šių nusikaltimų standartai, Sąjunga toliau propaguos ir tęs prisijungimą prie Konvencijos dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos (Lansarotės konvencija) ir sieks, kad ji būtų ratifikuota.
21. Europos Sąjunga toliau bendradarbiaus su Europos Taryba ir jos Kovos su prekyba žmonėmis ekspertų grupe (GRETA) vadovaudamasi 2021–2025 m. ES kovos su prekyba žmonėmis strategija ir 2011 m. balandžio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/36/ES dėl prekybos žmonėmis prevencijos, kovos su ja ir aukų apsaugos, siekdama stiprinti prekybos žmonėmis prevenciją ir atsaką į šią prekybą, aukų, ypač moterų ir vaikų, apsaugą, paramą joms ir jų įgalėjimą, taip pat regioninį bendradarbiavimą dėl tarptautinio šio nusikalstamumo aspekto.
22. Be to, Europos Sąjunga toliau remis Europos Tarybos pastangas, susijusias su migrantų ir pabėgėlių žmogaus teisėmis, ypatingą dėmesį skirdama moterims ir pažeidžiamoje padėtyje esantiems asmenims, pavyzdžiui, nelydimiems vaikams, LGBTI asmenims, neįgaliesiems arba asmenims, patiriantiems diskriminaciją ar smurtą. Sąjunga yra įsipareigojusi užtikrinti visų migrantų ir prieglobsčio prašytojų, ypač bėgančių nuo Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą, žmogaus teises ir procedūrines garantijas. Tai patvirtina pasiūlymai pagal naują migracijos ir prieglobsčio paktą, taip pat pasiūlymai, susiję su migracijos instrumentalizavimo atvejais ir skubus Laikinosios apsaugos direktyvos aktyvavimas.

23. ES ir Europos Taryba intensyvins keitimąsi informacija ir komunikaciją kovos su rasizmu ir antisemitizmu politikos ir iniciatyvų klausimais. ES glaudžiai bendradarbiaus su Europos Tarybos specializuotais padaliniais ir jos Europos komisija kovai su rasizmu ir netolerancija kovos su diskriminacija srityje, be kita ko, kovojant su antisemitizmu ir puoselėjant žydų gyvenimą, laikantis 2021–2030 m. ES kovos su antisemitizmu ir žydų gyvenimo puoselėjimo strategijos ir 2022 m. Tarybos išvadų dėl kovos su rasizmu ir antisemitizmu.
24. Laikydamosi Pagrindinių teisių chartijos, ES ir ET toliau bendradarbiaus religijos ar tikėjimo laisvės srityje, įskaitant mažumoms priklausančių asmenų teises išpažinti savo religiją vadovaujantis konkrečia kultūrine, tradicine ir religine praktika arba jų teisę nesilaikyti religinių įsitikinimų.
25. Mažumoms ir pažeidžiamoms grupėms priklausančias asmenis, įskaitant LGBTI asmenis, konfliktų ir ekstremaliųjų humanitarinių situacijų metu dažnai yra vieni iš labiausiai nukentėjančių asmenų. Rusijos neišprovokuotas ir nepateisinamas agresijos karas prieš Ukrainą dar kartą parodė, jog reikia dėti daugiau pastangų, kad jiems būtų suteikta parama ir apsauga. ES toliau bendradarbiaus su Europos Taryba kovojant su LGBTI asmenų diskriminacija, svarstydama bendras iniciatyvas, kuriomis siekiama remti jų žmogaus teises.
26. Taip pat numatoma vykdyti bendrą veiklą siekiant stiprinti kitoms mažumoms priklausančių asmenų, ypač priklausančių rasinėms ar etninėms mažumoms arba romų ar keliautojų bendruomenėms, teises¹.
27. Vadovaudamosi atitinkamais Europos žmogaus teisių konvencijos ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos straipsniais dėl nediskriminavimo, ES ir Europos Taryba bendradarbiaus siekdamos skatinti pagarbą įvairovei, saugodamos ir propaguodamos tautinėms mažumoms priklausančių asmenų žmogaus teises pagal taikytinas Europos Tarybos normas, standartus ir Venecijos komisijos rekomendacijas.

¹ Plg. 2020–2025 m. ES LGBTIQ asmenų lygybės strategiją ir 2020–2025 m. ES kovos su rasizmu veiksmų planą.

28. Ypatingas dėmesys taip pat bus skiriamas bendrai veiklai, kuria siekiama kovoti su neapykantą kurstančių kalbų ir neapykantos nusikaltimų plitimu Europoje tiek internete, tiek ne internete, kaip nustatyta 2021 m. gruodžio mėn. priimtame Europos Komisijos komunikate „Įtraukesnė ir geresnė apsaugą užtikrinanti Europa: į ES nusikaltimų sąrašą įtraukiama neapykantos kalba ir neapykantos nusikaltimai“.
29. Ekonominių ir socialinių teisių kontekste ES bendradarbiaus su Europos Taryba, kad būtų gerbiamos, saugomos ir įgyvendinamos žmogaus teisės, laikantis Europos socialinės chartijos ir peržiūrėtos Europos socialinės chartijos, kuriose akcentuojamos vyresnio amžiaus asmenų, moterų, vaikų, neįgaliųjų ir darbuotojų migrantų teisės. Pagal pagrindines šios srities bendradarbiavimo kryptis daugiausia dėmesio bus skiriama deramo darbo visiems skatinimui ir, visų pirma, visiško vaikų darbo netoleravimo politikos įgyvendinimui ir priverstinio darbo panaikinimui; nelygybės mažinimui kovojant su skurdu ir socialine atskirtimi, skatinant visuotinę socialinės apsaugos prieinamumą ir nediskriminacines galimybes naudotis socialinėmis paslaugomis; socialiniam dialogui; visų teisei į saugias ir sveikas darbo sąlygas, darbo pasauliui be smurto ir priekabiavimo, taip pat atsakingam valdymui pasaulinėse tiekimo grandinėse. Bendradarbiavimas su Europos Taryba propaguojant socialines teises taip pat atsispindi jos veikloje du kartus per metus rengiamuose forumuose, skirtuose stebėti, kaip įgyvendinami 2021 m. Porte vykusiame ES socialinių reikalų aukščiausiojo lygio susitikime priimti įsipareigojimai. ES taip pat skatins veiksmingai įgyvendinti Europos socialinę chartiją bei jos protokolus ir atidžiai stebės vykstantį reformų procesą, kuriuo siekiama patobulinti Europos socialinės chartijos sistemą.
30. Europos Sąjunga toliau stiprins ilgalaikį bendradarbiavimą su Europos Tarybos ekspertų grupėmis kraujo, audinių ir ląstelių politikos, bendro išteklių naudojimo, geresnės donorų ir recipientų apsaugos užtikrinimo srityse gerbiant žmogaus teises ir laikantis valstybių narių etikos reikalavimų, taip užtikrindama, kad būtų geriau reaguojama į visuomenės sveikatos poreikius. Bendradarbiavimas su Europos vaistų ir sveikatos priežiūros kokybės direktoratu (EVSPKD) taip pat padės siekti šio tikslo.

31. Politinis teisės į švarią, sveiką ir tvarią aplinką pripažinimas žmogaus teise, kaip nustatyta Jungtinių Tautų žmogaus teisių tarybos rezoliucijoje 48/13 ir JT Generalinės Asamblėjos rezoliucijoje A/76/L.75, yra dar viena labai svarbi bendradarbiavimo tema – abi organizacijos gali abipusiai prisidėti prie didesnio informuotumo ir galimų naujų norminių pokyčių. ES palankiai vertina Ministrų Komiteto rekomendacijos dėl žmogaus teisių ir aplinkos apsaugos priėmimą; ji remia jos įgyvendinimą ir būsimą ET darbą šioje srityje.
32. ES taip pat sieks užtikrinti ilgalaikį Europos laukinės gamtos ir gamtinės aplinkos apsaugos konvencijos (Berno konvencijos), kurios viena šalių yra Sąjunga ir kurioje pabrėžiama, kad svarbu atsakingai ir tvariai rūpintis gamta, nes tai taip pat bus naudinga žmonijos gerovei, institucinį ir finansinį stabilumą.
33. Rusijos agresijos karas prieš Ukrainą visiškai aiškiai pabrėžia itin svarbų nepriklausomos ir patikimos žiniasklaidos vaidmenį, visų pirma konfliktų metu, ir rodo žiniasklaidos darbuotojų, pranešančių naujienas apie karą ir iš karo zonų, pažeidžiamumą. Bendradarbiaudama su Europos Taryba, Europos Sąjunga toliau spręs problemas, kurios daro poveikį žiniasklaidos nepriklausomumui ir gyvybingumui, kenkia įvairovei ir kelia pavojų žurnalistų bei kitų žiniasklaidos specialistų saugumui ir visuomenės pasitikėjimui informacija. ES stiprins komunikaciją su Europos Taryba, kad pagerintų bendradarbiavimą saviraiškos laisvės, žiniasklaidos laisvės, žurnalistų saugumo ir kovos su manipuliavimu informacija, dezinformacija internete ir ne internete bei strateginiais ieškiniais dėl visuomenės dalyvavimo srityse ir prisidėtų prie veiksmingesnio tarptautinių iniciatyvų koordinavimo siekiant išvengti dubliavimosi rizikos. ES rekomenduoja ES delegacijoms užsisakyti konkrečioms jų šalims skirtus įspėjimus ET platformoje, siekiant skatinti žurnalistikos apsaugą ir žurnalistų saugumą, taip pat prasmingą pilietinės visuomenės dalyvavimą, žmogaus teisių gynėjų apsaugą ir asociacijų bei taikių susirinkimų laisvę.

34. ES toliau remis nacionalinių žmogaus teisių institucijų, žmogaus teisių gynėjų ir nepriklausomų pilietinės visuomenės organizacijų, įskaitant moterų vadovaujamąs ir jaunimo vadovaujamąs organizacijas, darbą ir bendradarbiaus siekdama užtikrinti veiksmingą ir prasmingą jų dalyvavimą Europos Tarybos procesuose. Bendradarbiavimas su Europos Taryba taip pat svarbus, kiek tai susiję su ES mechanizmais, pvz., ES žmogaus teisių gynėjų mechanizmu.
35. Žmogaus teisių ir dirbtinio intelekto srityje Europos Sąjunga toliau bendradarbiaus su Europos Taryba, kad užtikrintų atsakingo ir į žmogaus teises orientuoto požiūrio taikymą vystant, kuriant ir taikant dirbtinį intelektą. Dirbtinio intelekto komitete ES padės rengti teisiškai privalomą universalaus pobūdžio priemonę dirbtinio intelekto srityje, grindžiamą Europos Tarybos žmogaus teisių, demokratijos bei teisinės valstybės standartais ir užtikrinančią palankias sąlygas inovacijoms, kartu siekdama užtikrinti Europos Tarybos priemonės suderinamumą su galiojančia ES *acquis* ir siūlomu Dirbtinio intelekto aktu, atsižvelgdama į pokyčius teisėkūros proceso metu.
36. Dabartinėmis geopolitinėmis aplinkybėmis Europos Sąjunga ir toliau skirs visapusišką dėmesį žmogaus teisių padėčiai užsitęsusio konflikto zonose ir teiks susijusią paramą.

DEMOKRATIJA

37. ES siekia apsaugoti ir stiprinti demokratiją visame pasaulyje, prisidedama prie *atsparesnių demokratinių sistemų kūrimo*. Kaip įtvirtinta visuotinėje ES strategijoje, demokratijos stiprinimas išorės lygmeniu yra Sąjungos strateginis interesas, prisidedant prie pagrindinių ES bendros užsienio ir saugumo politikos aspektų (taikos ir saugumo, daugiašališkumo, vystymosi, migracijos).

38. 2019 m. Tarybos išvadose dėl demokratijos ir 2020–2024 m. ES veiksmų plane žmogaus teisių ir demokratijos srityje atkreiptas dėmesys į visame pasaulyje sudėtingas ir nuolat blogėjančias demokratijos sąlygas. ES bendradarbiaus su Europos Taryba, kad būtų kovojama su manipuliaciniu kišimusi, įskaitant dezinformacijos kampanijas, ir sprendžiami esami iššūkiai demokratijai, remiant skaitmeninį raštingumą, pilietinį ugdymą ir didesnę demokratiinių procesų skaidrumą bei įtraukumą.
39. Europos Sąjungai labai naudingos Venecijos komisijos ekspertinės žinios, visų pirma konstitucinių standartų ir rinkimų teisės tobulinimo srityje. ES sieks stiprinti bendradarbiavimą su Venecijos komisija ir jos sekretoriatu rinkimų reformų, be kita ko, grindžiamų ES rinkimų stebėjimo misijų rekomendacijomis, skatinimo srityje.
40. Švietimo srityje ES ir Europos Taryba toliau vaisingai bendradarbiaus įgyvendindamos kelis sėkmingus pavyzdinius projektus, daugiausia dėmesio skirdamos poreikiui visiems, įskaitant romų vaikus, užtikrinti veiksmingas, vienodas ir įtraukias galimybes naudotis bendrojo kokybiško švietimo sistema². Į Europos Sąjungos šalis pabėgusių Ukrainos vaikų poreikiai dar labiau išryškina bendradarbiavimo svarbą. ES toliau remis Istorijos mokymo Europoje observatoriją projektu HISTOLAB, didindama istorijos švietimo vaidmens svarbą išsaugant demokratiją Europoje, taip pat puoselėdama Europos tapatybės ir pilietiškumo jausmą.
41. ES ir Europos Taryba toliau bendradarbiaus kurdamos įtraukią, novatorišką ir susietą Europos aukštojo mokslo erdvę, ypač propaguodamos demokratiškus principus ir žmogaus teises.

² Pagal Europos švietimo strateginę programą ir ES romų lygybės, įtraukties ir dalyvavimo strateginį planą.

42. Kalbų mokymo srityje bendru darbu, pavyzdžiui, pagal dabartinį bendradarbiavimo susitarimą su Europos Tarybos Europos šiuolaikinių kalbų centru, siekiama skatinti lygybę ir nediskriminavimą apibrėžiant bendrą Europos požiūrį į kalbų mokymąsi. Juo taip pat siekiama kokybiško besimokančių migrantų švietimo: puikiai išugdyti kalbiniai gebėjimai tampa labai svarbiais universaliais gebėjimais, palengvinančiais mokymąsi, integraciją, įsidarbinimo galimybes ir socialinę sanglaudą. Daugiakalbis švietimas yra svarbus remiant demokratiją ir visų piliečių, įskaitant mažumoms priklausančius asmenis, įtraukų dalyvavimą.
43. ES ir Europos Taryba jau ilgai veiksmingai bendradarbiauja jaunimo reikalų srityje. ES ir Europos Tarybos jaunimo partnerystė skatina įvairių sričių dalyvaujamąją jaunimo politiką, įskaitant paramą švietimui ir atsižvelgiant į skaitmeninę pertvarką tinkamų priemonių jaunimui suteikimą. 2023 m. Jaunimo partnerystė prisidės prie Europos jaunimo metų (2022 m.) palikimo ir jų tikslų įgyvendinimo. Kitas šio bendradarbiavimo pavyzdys susijęs su Europos darbo su jaunimu darbotvarkės, kuri yra strateginis pagrindas darbo su jaunimu plėtojimui stiprinti ir formuoti, įgyvendinimu. ES toliau bendradarbiaus su Europos Taryba, kad įgalintų jaunimą, pripažindama jo itin svarbų vaidmenį formuojant politiką. 2023 m. viduryje abi institucijos partnerės pradės dialogą dėl naujo ES ir Europos Tarybos jaunimo partnerystės 2024–2025 m. laikotarpio darbo plano rengimo. ES apsvarstys bendradarbiavimo su Europos Taryba galimybes Europos įgūdžių metų (2023 m.) kontekste.

44. Sportas gali būti vertinga žmogaus teisių ir Europos piliečių gerovės skatinimo priemonė, visų pirma po pandemijos. ES toliau konstruktyviai bendradarbiaus su Europos Taryba įvairiais šioje srityje abiem pusėms svarbiais klausimais, pavyzdžiui, kovos su neapykantą kurstančia retorika sporte ir saugaus sporto srityje. Europos Sąjunga glaudžiai bendradarbiavo su Europos Taryba Konvencijos dėl kovos su manipuliavimu sporto varžybomis (Makolino konvencijos) priėmimo klausimu, remia jos tikslą bei principus ir patvirtina, kad svarbu toliau kovoti su manipuliavimu sporto varžybomis. ES taip pat stebi pagal Konvenciją dėl integruoto požiūrio į saugumą, apsaugą ir paslaugas per futbolo rungtynes ir kitus sporto renginius (Sen Deni konvencijos) vykdomo darbo raidą.
45. Pagarba kultūrinėms teisėms yra pagrindinis veiksnys siekiant tvaraus vystymosi. ES toliau bendradarbiaus su Europos Taryba skatinant galimybes dalyvauti kultūros ir meno veikloje, taip pat siekiant, kad kultūra ir kultūrų dialogas būtų suprantami kaip šiuolaikinės visuomenės, kuri sudaro sąlygas išreikšti, išsaugoti ir plėtoti išskirtinę tapatybę, pagrindas. Kultūrų įvairovė – pagarba ir taikiu sambūviu grindžiamos demokratijos ir visuomenės esminė vertybė. ES ir Europos Taryba turėtų toliau bendradarbiauti, kad būtų sukurtos sąlygos, kuriomis didinama kultūrų įvairovė, kūrybiškumas ir tinkamas autorių bei menininkų teisių pripažinimas, skatinant kultūrinių prekių ir paslaugų valorizaciją.
46. ES toliau bendradarbiaus su Europos Taryba organizuodama Europos paveldo dienas, kuriomis siekiama didinti Europos piliečių informuotumą apie jų bendrą kultūros ir gamtos paveldą ir skatinti juos aktyviai dalyvauti šio paveldo išsaugojimo dabartinėms ir būsimoms kartoms veikloje. Turėtų būti nagrinėjamos galimybės bendradarbiauti kraštovaizdžio kokybės ir įvairovės apsaugos viešojoje politikoje srityje, visų pirma pagal Europos Tarybos konvencijos dėl kraštovaizdžio nuostatas, susijusias su tarptautiniu bendradarbiavimu, taip pat atsižvelgiant į ES teisės aktus bei įgyvendinamas iniciatyvas. Kultūros ir gamtos paveldo apsauga ir išsaugojimas, taip pat kalbų ir kultūrų įvairovės apsauga ir skatinimas yra itin svarbūs siekiant užkirsti kelią smurtiniam ekstremizmui, kovoti su dezinformacija ir kurti pozityvų dialogą bei įtrauktį.

47. ES ir jos valstybės narės pripažįsta Europos Tarybos išplėstinio dalinio susitarimo dėl kultūros maršrutų vaidmenį skatinant Europos identitetą ir pilietiškumą žiniomis ir informuotumu apie bendrą Europos paveldą ir plėtojant kultūrinius ryšius bei dialogą Europoje, taip pat su kitomis šalimis ir regionais. Jos toliau propaguos Europos Tarybos kultūros maršrutų potencialą kultūrinio bendradarbiavimo, tvaraus teritorinio vystymosi, socialinės sanglaudos ir Europos vienybės srityse.

TEISINĖ VALSTYBĖ

48. Europos Tarybos ekspertinės žinios ir lyginamosios analizės vaidmuo yra itin svarbūs ES metinio plėtros dokumentų paketo ir Europos teisinės valstybės mechanizmo kontekste, be kita ko, rengiant kitas metinės teisinės valstybės principo taikymo ataskaitos redakcijas ir ES teisingumo rezultatų suvestinę ir nuolat tobulinant ES priemones, kuriomis siekiama apsaugoti teisinę valstybę. Bendradarbiavimas su Venecijos komisija, GRECO, CEPEJ ir visais kitais atitinkamais Europos Tarybos organais ateinančiais metais išliks vienu iš svarbiausių prioritetų.
49. ES įsipareigojimas puoselėti žmogaus teises, demokratiją ir teisinę valstybę taikomas ir šalims kandidatėms, potencialioms šalims kandidatėms bei ES kaimyninėms šalims, dėl kurių ES ir toliau bendradarbiaus su Europos Taryba, kad remtų šalis joms vykdant esmines reformas ir rengiant mokymus teisingumo, kovos su korupcija, žmogaus teisių propagavimo ir laisvos bei nepriklausomos žiniasklaidos ir pilietinės visuomenės vaidmens srityse, o šalių kandidačių ir potencialių šalių kandidačių atžvilgiu – stebėtų šiose srityse pasiektą pažangą, laikantis, kai taikytina ar aktualu, griežtesnės stojimo proceso metodikos.
50. Be to, ES toliau glaudžiai bendradarbiaus su GRECO, kad būtų skatinama įgyvendinti kovos su korupcija stiprinimo standartus, ir su MONEYVAL kovos su pinigų plovimu srityje. ES toliau bendradarbiaus su Europos Taryba, kad remtų pastangas stiprinti teisinę valstybę ir kovoti su korupcija plėtros ir ES kaimynystės erdvėje, stiprinti korupcijos prevencijos ir kovos su ja, taip pat kovos su pinigų plovimu pajėgumus ir užtikrinti veiksmingą teisminį atsaką.

51. Laikydamosi 2021–2025 m. ES narkotikų strategijos ir 2021–2025 m. ES narkotikų veiksmų plano, kuriais nustatoma ES narkotikų politikos politinė sistema ir prioritetai ateinančiais metais, ES toliau glaudžiai bendradarbiaus su Europos Tarybos Tarptautinio bendradarbiavimo narkotikų ir priklausomybių klausimais grupe (Pompidou grupe), kad teiktų žinias, paramą ir sprendimus dėl veiksmingos, įrodymais grindžiamos narkotikų politikos, kuria visapusiškai gerbiamos žmogaus teisės.
52. Terorizmas ir smurtinis ekstremizmas kelia didelę grėsmę žmogaus teisėms, demokratijai ir teisinei valstybei. ES yra pasiryžusi glaudžiai bendradarbiauti su Europos Taryba, kad pagerintų jos baudžiamosios teisenos atsaką tokiose srityse kaip terorizmą ir smurtinį ekstremizmą sukelianti radikalizacija ir nusikaltėlių teroristų reintegracija ir rehabilitacija. Ypatingas dėmesys bus skiriamas ekstremistų ir teroristų piktnaudžiavimui internetu ir radikalizacijai kalėjimuose.
53. Kovos su kibernetiniais nusikaltimais srityje ES toliau bendradarbiaus su Europos Taryba pagal Budapešto konvenciją dėl elektroninių nusikaltimų ir jos papildomus protokolus. Ji propaguos Budapešto konvenciją kaip tarptautinio bendradarbiavimo ir pajėgumų stiprinimo pagrindą.
54. Neteisėtos prekybos kultūros vertybėmis srityje ES bendradarbiaus su Europos Taryba, kiek tai susiję su Europos Tarybos konvencija dėl teisės pažeidimų, susijusių su kultūrinėmis vertybėmis (Nikosijos konvencija), taip pat atsižvelgdama į 1970 m. UNESCO nelegalaus kultūros vertybių įvežimo, išvežimo ir nuosavybės teisės perdavimo uždraudimo priemonių tarptautinėje konvencijoje nustatytus principus ir pareigas. ES propaguos šią konvenciją ir jos tikslus užkirsti kelią neteisėtai prekybai kultūros vertybėmis ir jų naikinimui ir su tuo kovoti, visų pirma būsimos ES kovos su neteisėta prekyba kultūros vertybėmis veiksmų plano kontekste.
55. ES bendradarbiaus su Europos Taryba remdama JT ir kitas daugiašales iniciatyvas, susijusias su teisine valstybe.